



Tekrarlı Okuma Yönteminin Okuma Güçlüğü Gidermedeki Önemi

The Importance Of Repeated Reading Method In Solving Reading Difficulties

ÖZET

Okuma insan yaşamında geçmişten günümüze önemli bir yere sahip olmuştur. Okuma becerisine sahip ve bu beceriyi etkili bir şekilde kullanabilen kişiler öğrenim hayatlarında, mesleki ve gündelik hayatlarında başarılı olabilirler. Okuma öğrenciler tarafından ilkökul düzeyinde öğrenilmektedir. Fakat bazı öğrenciler okumayı öğrenmekte zorluk çekmekte ve okumayı öğrenememektedir. Okumayı öğrenmekte zorluk çeken öğrencilerde ise zamanla çaresizlik duygusu gelişebilmektedir. Ülkemizde birçok okulda bu tarz çocuklara rastlanabileceği tahmin edilmektedir. Okumakta güçlük çeken bu çocuklar incelendiğinde herhangi bir tanılanmış zekâ problemi olmamasına rağmen okuma faaliyetinde akranlarından geri kalmış oldukları söylenebilir. Okuma güçlüğü probleminin kaynağını ise tek bir sebebe indirgemek oldukça güçtür. Okuma güçlüğü tek bir faktörden kaynaklanabileceği gibi birden fazla faktörden de kaynaklanabilir. Okuma güçlüğüne neden olan faktörler fiziksel, bilişsel, sosyal duygusal ve eğitimsel faktörler olarak sıralanabilir. Okuma güçlüğü problemi ile uğraşan çocuklar genel olarak kelimeleri tanımakta zorluk çekmekte, akıcı okuyamamakta, okuma esnasında sesli okuma hataları yapmakta ve okuduklarını tam olarak anlayamamaktadırlar. Bu durum karşısında aileler ve çocuğun öğretmeni ne yapacağını tam olarak bilememekte ve çocuğu içinde bulunduğu bu durum ile yalnız bırakabilmektedirler. Oysa öğretmenlerin bu tarz güçlük çeken çocuklar için okumada faydalanabilecekleri birçok yöntem mevcuttur. Bu araştırmada okumada güçlük çeken öğrencilerin tedavi sürecinde kullanılabilecek yöntemlerden biri olan tekrarlı okuma yöntemi incelenmiştir. Yapılan çalışma derleme araştırma olup ulaşılan sonuçların alana katkı sağlayacağı tahmin edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, Okuma Güçlüğü, Tekrarlı Okuma Yöntemi

ABSTRACT

Reading has had an important place in human life from past to present. People who have reading skills and can use this skill effectively can be successful in their educational, professional and daily lives. Reading is learned by students at primary school level. However, some students have difficulty in learning to read and cannot learn to read. Students who have difficulty learning to read may develop a sense of helplessness over time. It is estimated that such children can be found in many schools in our country. When these children with reading difficulties are examined, it can be said that although they do not have any diagnosed intelligence problems, they are behind their peers in reading activities. It is very difficult to reduce the source of reading difficulties to a single cause. Reading difficulties can be caused by a single factor or multiple factors. The factors that cause reading difficulties can be listed as physical, cognitive, social emotional and educational factors. Children with reading difficulties generally have difficulty recognizing words, cannot read fluently, make reading aloud errors during reading and cannot fully understand what they read. In this situation, parents and the child's teacher do not know exactly what to do and may leave the child alone with this situation. However, there are many methods that teachers can utilize for children with such difficulties in reading. In this study, the repeated reading method, which is one of the methods that can be used in the treatment process of students with reading difficulties, was examined. The study is a review research and it is estimated that the results obtained will contribute to the field.

Keywords: Reading, Reading Power, Repeated Reading Method

GİRİŞ

Okuma öğrencilerin ilkökulda kazandıkları ve hayatı boyunca kullandıkları bir beceri olarak ifade edilebilir. Özbay'a göre (2009), okuma duyu organlarını kullanarak algılanmış olan sembol ve işaretlerin zihinsel bir süreçten geçirilerek anlamlandırılması faaliyeti olarak ifade edilmektedir. Okuma eyleminin gerçekleştirilmesinin öncelikli amacı kişinin okuduğunu anlaması olmalıdır. Okuduğunu anlama metinde yer alan bilgilerin okuyucu tarafından zihinsel bir işleme tutulması sonucunda yeni öğrenmelerin meydana getirilmesi süreci olarak tanımlanabilir.

Cihat Çolak¹
Muammer Yılmaz²

How to Cite This Article

Çolak, C. & Yılmaz, M. (2023). "Tekrarlı Okuma Yönteminin Okuma Güçlüğü Gidermedeki Önemi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 9(74): 4135-4142. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/smryj.70360>

Arrival: 30 May 2023

Published: 31 August 2023

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Öğretmen., MEB, Bartın, Türkiye

² Doç. Dr., Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Bartın, Türkiye

Akyol'a (2005) göre okuma faaliyetinin meydana gelebilmesi için okuyan birey öncelikle sözcükleri tanımalıdır. Eğer kelimelerin tanınmasında bir güçlük yaşanırsa cümleler, paragraflar bununla beraber okunan metnin anlaşılması da güç olacak ve okuma faaliyeti işlevselliğini yitirecek düzeye gelecektir. Kelimeleri tanımakta zorlanan çocuk vaktini kelime tanımaya harcayacak bunun sonucunda ise okumadaki acıcılık kaybolup okuma hataları yapılabilecek ve çocuk okuduğunu anlamayacak düzeye gelebilecektir.

Çocukların eğitim sistemine girmesiyle birlikte çevresi tarafından genel olarak ona en çok sorulan soruların başında 'okumayı öğrendin mi?' sorusu gelmektedir. Okumayı öğrenmekte zorluk yaşayan ya da öğrenemeyen çocuklar için bu soruya cevap vermenin zor olacağı düşünülmektedir. Okumada zorluk yaşayan çocuklar ise akranlarının okuyabilmesi kendisinin okunamaması durumunda arkadaşları tarafından dışlanıp eğlence konusu haline gelebilmektedir. Öğrencilerden öğretmenler ve çevresi tarafından beklenen kendi seviyesine uygun bir şekilde okuyabilmesi, okuma sırasında anlamı etkileyecek hatalar yapmaması ve okuduklarını anlamaları olmalıdır. Fakat okumada zorluk yaşayan çocuklar öğretmenlerin ve çevrenin bu isteklerine tam olarak cevap verememektedir. Çocuğun yaşadığı bu problem karşısında aile ve öğretmen ne yapacağını tam olarak bilmemekte ve çocuğu bu durumu ile çocuğu baş başa bırakmak zorunda kalabilmektedir.

Yılmaz (2021) yapmış olduğu tanımda okuma güçlüğünü; çocuğun okuma faaliyetini yerine getirmesinde fiziksel ve zihinsel engeli olmamasına karşın okuma becerisinde yaşlıların seviyesinin altında olması durumu olarak tanımlamaktadır. Bu durumda olan çocuklar için öğretmenler ve aileler tarafından uygulanabilecek birçok yöntem mevcuttur.

Okuma güçlüğünün tedavi edilmesinde tekrarlı okuma yöntemi öğretmenler tarafından kolaylıkla uygulanabilecek gayet etkili bir yöntem olarak ifade edilebilir. Bu araştırma ile okuma güçlüğü yaşayan öğrencilerin tedavi edilmesinde kullanılan tekrarlı okuma yöntemi incelenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı tekrarlı okuma yönteminin okuma güçlüğü yaşayan öğrencinin tedavisi sürecindeki öneminin incelenmesidir.

OKUMA

Geçmişten günümüze insan yaşamının hemen hemen her alanında kendine yer bulan okuma faaliyeti insan hayatının vazgeçilmez bir unsuru olarak kabul edilebilir. Kişilerin yaşadıkları dünyaya ve içinde buldukları çevreye bakış tarzlarına yön veren okuma faaliyeti kişilerin hayatları süresince kullandıkları bir öğrenme aracı olarak tanımlanabilir (Yılmaz, 2006). Akyol'a (2005) göre ise okuyucunun ön bilgilerinin harekete geçtiği yazan ve okuyan arasında bağlantının kurulduğu belli bir amaç uğruna gerçekleştirilen anlam kurma faaliyeti olarak tanımlanmaktadır. Okuma faaliyetinin gerçekleştirilmesindeki temel hedef kişinin okuduklarını anlaması olmalıdır. Bu hedef doğrultusunda okuma faaliyeti gerçekleştiremeyen kişilerin yapmış oldukları okuma faaliyetinin seslendirmeden ileriye gidemeyeceği söylenebilir.

Anderson, Hilbet, Scottand Wilkinson'a (1985) göre okuma faaliyetinin bazı ilkeleri vardır. Bu ilkeler şu şekilde ifade edilebilir: Okuma faaliyeti hayat boyu devam eder ve belli bir motivasyon ile gerçekleştirilir, okuma anlam yapılandırma faaliyetidir, okuma stratejik bir şekilde gerçekleştirilir ve son olarak okuma faaliyeti akıcı olmalıdır.

Okuma eylemi yalnızca kelimelerin tanınması ve seslendirilmesi seviyesinde düşünülmemelidir. Bu seviyenin ileri seviyelere çıkarılması gerekmektedir. Bu gereklilik için içine girdiğinde ise karşımıza akıcı okuma becerisi gelmektedir (Bilge, 2015). Yılmaz'a (2021) göre akıcı okuma kişinin okuduğu metni hızlı, doğru, seri, noktalama işaretlerine uyararak ve ses tonlamasına dikkat edilerek okuması faaliyeti olarak tanımlanmaktadır. çocuklar ikinci sınıfı tamamlayıp üçüncü sınıfa başladığında akıcı bir şekilde okuma faaliyetini gerçekleştiriyor olmalıdır. Çocuklar üçüncü sınıfta olmalarına rağmen kelime tanımada zorluk yaşıyor, ters çevirme hataları yapıyor, okuma faaliyetini gerçekleştirirken sıkıntılar yaşıyor ve okumaktan keyif almıyorsa çocuk için okuma güçlüğü yaşıyor diyebiliriz (Yılmaz, 2019).

Okuma Türleri

Okunacak metnin türüne ve okuma faaliyetinin gerçekleştirilmesinin amacına göre çeşitli okuma türleri mevcuttur. Bu türler şu şekilde sıralanabilir:

Serbest okuma: Okuyucunun zamanını boşa harcamamak için yaptığı, fazla dikkat gerektirmeyen, okumanın yüzeysel yapıldığı okuma alışkanlığı ve okuma kültürünün gelişmesine katkı sağlayan okuma türü olarak ifade edilebilir (Aytaş, 2005).

Hızlı Okuma: Belirli bir süre içinde daha çok sözcük okuma ve anlama işi olarak ifade edilebilir (Özbay 2009). Hızlı okuma her ne kadar belirli bir sürede okunan kelime sayısının fazla olması durumu olarak algılansa da bu okuma türünde dikkat edilmesi gereken önemli faktörler okumanın anlaşılması ve okumadan alınan verimdir. (Kayalan, 2002). Kişilerin hızlı okuyabilmeleri için kelime tanımada zorluk yaşamaması ve akıcı bir şekilde okuyor pozisyonda olmaları gerekmektedir. Bu becerileri elde etmemiş çocuklara hızlı okuma çalışması yaptırılmasının çocuklara bir katkı vermeyeceği söylenebilir (Yılmaz, 2021). Altıncı sınıf çocuklar için bu okuma türünde çalışmalar yapılması için uygun bir düzey olarak düşünülebilir (Akyol, 2006).

Eleştirel Okuma: Okuyucunun metni okurken okudukları hakkında düşünüp, doğrular ve yanlışlar üzerine tarafsız bir değerlendirmede bulunduğu okuma türü olarak ifade edilebilir. Özdemir (2002) okuyucunun okudukları üzerine kafa yorarak, değerlendirmede bulunması, kendi değer yargılarına ulaşabilmesi ve bu durumu sorgulayabilme becerisi olarak tanımlamıştır.

Göz Atarak Okuma: Okunan metin ile alakalı genel bir düşünme elde etmek aynı zamanda metnin ana hatlarını anlamak maksadıyla gerçekleştirilen okuma türü olarak tanımlanabilir.

Güdümlü Okuma: Öğretmen tarafından etkinlik öncesi seçilip okunan ve hazırlık yapılan, etkinlik esnasında öğretmen tarafından açıklamalar gerçekleştirilerek soru cevap yönteminin uygulandığı okuma türü olarak tanımlanabilir (Yılmaz, 2021). Okuma faaliyeti tamamlandıktan sonra çocukların yazarın amacına ulaşım ulaşıp ulaşımadığı tespit edilir (Aytaş, 2005).

Sessiz Okuma: Okuyucunun okuma faaliyetini gerçekleştirirken dudaklarını hareket ettirmeden, fısıltı yapmadan, başını çeşitli yönlerde hareket ettirmeden yalnızca göz ve zihin ile yapılan okuma olarak tanımlanabilir (Demirel, 2006). Sessiz okumaya akıcı ve hızlı bir şekilde okuma gerektiren durumlarda ve sesli okuma becerisi kazanıldıktan sonra başvurulmalıdır. Sessiz okumaya ikinci sınıfta başlanılmalı ve öğrenciler sınıf atladıkça sessiz okuma etkinliklerine daha çok yer verilmelidir (Yılmaz, 2021).

Sesli Okuma: Duyu organları ile algılanan kelime veya kelime gruplarının zihinsel süzgeçten geçirilmesi sonucunda konuşma faaliyetinin gerçekleşmesine yardımcı organlar yardımıyla seslendirilmesi olarak tanımlanabilir (Güneş, 1997). Öğrenciler sesli okuma faaliyetini gerçekleştirirken bazı hatalar yapabilirler. Yılmaz (2006) sesli okuma sırasında yapılan hataları 7 grupta toplamıştır. Bunlar: Tekrar hatası, atlama hatası, ekleme hatası, ters çevirme hatası, duraklama hatası, telaffuz hatası ve yanlış okuma hatasıdır.

Sesli Okuma Hataları

Atlama Hatası: Kişini okuma faaliyetini gerçekleştirirken sözcükleri tümünü, heceleri veya sözcük gruplara okumadan geçmesi ile meydana gelen hata türüdür (Yılmaz, 2019).

Ekleme Hatası: Okuyan kişinin okuduğu metinde yer alan kelime veya hecelere kendisinin yaptığı eklemeler ile seslendirme işine devam etmesi sonucu yaptığı hata türü olarak ifade edilebilir. Okuyucunun yaptığı bu eklemeler okunan metne akıcılık katıyor, okunan metnin anlamını etkilemiyor ve az sayıda gerçekleştiriliyor ise bu durum sorun olarak görülmeyebilir. Fakat anlamın bozulduğu ve eklemelerin sayısının arttığı durumlarda bu durum sorun olarak algılanmalıdır (Akyol, 2005).

Tekrar Hatası: Okuyan kişinin okuma esnasında kelime, kelime grubu veya cümleyi başa dönerek yeniden okuması durumu olarak ifade edilebilir (Salvia ve Ysseldyke, 1978).

Ters Çevirme Hatası: Bu tür okuma hatası yapan okuyucu harflerin, hecelerin ve sözcüklerin tamamını okuma yönünün zıttı yönünde okuyarak okuma faaliyetini gerçekleştirir. Bu tarz okuma süreklilik arz ediyor ve hatanın sebebi okuyucunun sağlıkla ilgili bir probleminden kaynaklanıyor ise disleksi rahatsızlığından şüphelenilmeli ve bir uzmana danışılmalıdır (Yılmaz, 2021).

Telaffuz Hatası: Okuyucunun okuma sırasında okuduğu kelimeyi doğru bir şekilde seslendirememesinden kaynaklı meydana gelen hata türü olarak ifade edilebilir.

Duraklama Hatası: Okuyucunun okuma sırasında bir sözcüğü okurken belli bir süre okumayı sürdürememesi durumu olarak ifade edilebilir. Bekleme süresi 2 saniye olarak ifade edilmiştir (Dechant, 1968; akt. Yılmaz, 2019).

Yanlış Okuma Hatası: Okuma sırasında okuyucunun kelimeyi doğru olarak okuyamaması durumu olarak tanımlanabilir.

OKUMA GÜÇLÜĞÜ

Okuma becerilerinin kazanılması sürecinde bazı öğrenciler kendi sınıf düzeylerine uygun performans gösteremezler ve okuma faaliyetini gerçekleştirme sürecinde problemler yaşarlar. Literatür tarandığında

kelime ve harflerin seslendirilmesi sırasında yaşanan zorluklar olarak okuma güçlüğü kavramının ifade edildiğini görebiliriz (Şahin ve Akoğlu, 2011). Yılmaz'a (2021) göre okuma güçlüğü kişinin okuma faaliyetini yerine getirmesi sürecinde okumasına karşı fiziksel ve zekâ yönünden bir sıkıntı yaşamamasına rağmen yaşatlarına göre geride kalması durumu olarak ifade edilmektedir. Razon (1982) ise okuma güçlüğü okuma düzeyi, akranlarının okuma düzeyinden ve sahip olduğu zekâ düzeyinden aşağı seviyede olan sözcükleri tanımakta ve zihnine geçirmekte zorlanan kişilerin yaşadıkları zorluklar olarak tanımlamaktadır. Okuma güçlüğü ile ilgili tanımlara bakıldığı zaman; öğrencinin okuma faaliyetini yerine getiremediği, okuma esnasında hatalar yaptığı, akranlarının düzeyinde ve hızında okuma faaliyetini gerçekleştiremediği, akıcı bir şekilde okuyamadığı, okuduklarını anlamada ve kelime tanımada problemler yaşadığı, zekâ ve fiziksel yönden ise normal bireyler oldukları sonucuna ulaşılabilir.

Okuma da zorluk yaşayan öğrencilerin içinde buldukları bu durum eğitim öğretim hayatlarını, ilerde yapmak istediği mesleği kısaca tüm hayatını negatif yönde etkileyebilir. Öğrencilerin eğitimlerine başladıkları ilk yıllarda okumada zorluk yaşayan ya da okuma faaliyetini gerçekleştiremeyen her çocuk belirlenmelidir. Erken tanı okumada güçlük yaşayan çocuklar için önemli bir durumdur (Clark, 2007). Okuma güçlüğü yaşayan çocukların bu problemi giderilemezse bu durum hayat boyu devam edebilir. Bu nedenle okuma güçlüğü yaşayan çocuklar erken teşhis edilmeli ve okuma güçlüğü giderici etkinliklere hemen geçilmelidir (Rasinski, 2003).

Okuma sorunu yaşayan öğrencilerin aileleri çocuklarının yaşadığı bu problemten rahatsız olmakta ve öğretmenlerden destek istemektedir. Öğretmenler ise bu tür öğrencilerin kaynaştırma eğitimi almalarının gerekli olduğunu düşünmekte ve aileleri Rehberlik Araştırma Merkezine yönlendirmektedir. Oysa Rehberlik ve Araştırma Merkezleri bu tür öğrencilere zekâ testi uygulamakta ve bu testten IQ puanı 90 altı alan çocuklara kaynaştırma eğitimi vermektedir (Yılmaz, 2019). Durum böyle olunca bu sorunla mücadele eden öğrenci, veli ve öğretmen ne yapacağını tam olarak bilememekte ve çocuğu içinde bulunduğu bu durumla baş başa bırakmaktadır. Çocuklar ise okuma güçlüğü aşma konusunda başarısız görünmektedir. Bu sorunla mücadele eden çocuklardan başarıya ulaşanlar ise bu konuda uzman kişilerle özel olarak çalışarak bu sorunu aşmışlardır (Özsoy, 1998).

Okuma Güçlüğüne Neden Olan Faktörler

Okuma güçlüğü problemi yaşayan bir öğrencinin bu problemi yaşamasının altında yatan nedeni net olarak söyleyebilmek oldukça zordur. Okuma güçlüğü birçok nedenden kaynaklanabilir. Anne baba tutumları, çocuğun okula ve okumaya karşı tavrı, yetersiz çevre koşulları, çocuğun fiziksel veya nörolojik açıdan yaşadığı problemler okuma güçlüğüne etki edebilecek problemler olarak ifade edilebilir. Carroll, sınıflarda gerçekleştirilen öğretimin yetersiz olması durumunun çocukların okuma ve yazma faaliyetlerini kazanmalarında başarısız olmalarına sebep olduğunu ifade etmektedir (Joshi, Dahlgren ve Gooden, 2002). Yılmaz (2006) okuma güçlüğüne sebep olabilecek etkenleri 3 ayrı kategoriye ayırmıştır. Bunlar özetle şu şekilde ifade edilebilir:

1.Fiziksel Faktörler: Görme, işitme ve konuşma ile alakalı problemler okuma güçlüğüne neden olan fiziksel faktörler olarak söylenebilir.

2.Bilişsel Faktörler: Her insan birbirinden farklı özelliklere sahiptir. Önemli olan nokta algılama ve düşünme becerileri farklı olan insanların nasıl anlayabildiklerinin farkında olabilmektir (Yılmaz, 2019). Okuma güçlüğü problemi yaşayan çocukların nasıl ve hangi yollarla öğrendikleri tespit edilmeli ve bu doğrultuda çalışmalar yapılmalıdır.

3.Sosyal Duygusal ve Eğitsel Faktörler: Okuma faaliyetini gerçekleştirmede güçlük çeken çocukların bu sorunu yaşamalarına sebep olan faktörler incelendiğinde fiziksel ve bilişsel faktörlerin yanında duygusal yönden yıpranma, olumsuz tutum ve düşünme, çöküntü durumu ve buna benzer psikolojik problemler de karşımıza çıkmaktadır (Özdoğan, 1997). Olumsuz aile tutumları, çocuğun okumaya karşı tavrı, sosyal ve çevresel yoksunluk, istenilen eğitim ortamının sağlanamaması gibi durumlar da okumayı olumsuz açıdan etkileyen faktörler olarak sıralanabilir.

Okuma Güçlüğüne Sahip Çocukların Özellikleri

Rayner ve Pollatsek (1989) okumada güçlük yaşayan öğrencileri IQ seviyelerine ve kendilerinden beklenen okuma düzeylerine göre 3 farklı sınıfa incelemiştir.

1.Zayıf Okuyucular: Kendisinden beklenen okuma seviyesinin 1-2 yıl gerisinde olup IQ seviyesi normal olan okuyucular.

2.*Disleksi Okuyucular:* Kendisinden beklenen okuma seviyesinin en az ve daha fazla yıl gerisinde olup IQ seviyesi normal olan okuyucular.

3.*Geri Kalmış Okuyucular:* Kendisinden beklenen okuma seviyesinin gerisinde olup IQ seviyesi 80 olan okuyucular.

Okuma güçlüğü yaşayan bireylerin sergiledikleri bazı özellikler mevcuttur. Okumada güçlük yaşayan bireylerin sergiledikleri bu özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz (Orton, Larue, Ensley ve Stenmark,1925; akt. Yurdakul, 2014).

- 1.Sesleri, heceleri ve sözcükleri öğrenme ve hatırlamada zorluk yaşarlar.
- 2.Ses ve sayıların bazılarını ters şekilde ifade edebilirler. (b-d, 6,9 vs.)
- 3.Harflerin noktalı olup olmama durumunu karıştırabilirler. (o-ö, u-ü vs.)
4. Okuma esnasında kelimeleri istemsizce okumadan geçebilirler.
- 5.Konuşma faaliyetini gerçekleştirirken konuşmanın anlamını bozmayacak kelimeleri seçmede sıkıntılar yaşayabilirler.
6. Yazı yazarken sıkıntılar yaşarlar.

Okuma güçlüğü ile mücadele eden bu çocuklar genel olarak kendilerini yalnız ve çaresiz hissederler, iç kapanırlar, derslerinde olumsuzluklarla karşılaşabilirler, okumayı sevmezler, okuma faaliyetleri seslendirme yapmaktan öteye geçemez, sesli okumada çoğu kez hata yaparlar ve bunun sonucunda okuduklarını anlamazlar, akıcı okuyamazlar, akranları tarafından hedef gösterilerek eğlence konusu olabilirler.

Zekâ yönünden bir problemi olmayan bu çocukların durumu hemen teşhis edilmeli ve gerekli tedbirler alınarak tedavi edilmelidir. Öğretmenlerimiz bu tür çalışmalar için kendilerini geliştirebilirler. Öğretmenlerin bu tür tedaviye ihtiyaç duyan çocuklar ile çalışabilecekleri birçok yöntem mevcuttur. Bu yöntemler; Çoklu Duyusal Yöntem, Orton-Gillingham Yöntemi, Fernald Yöntemi, Kelime Tekrar Tekniği, Eşli Okuma Yöntemi, Koro Halinde Okuma Yöntemi, Okuma Tiyatrosu Yöntemi, Tekrarlı Okuma Yöntemi.

İçinde bulunan durum ve çocuğun ihtiyacı göz önünde bulundurularak öğretmen, çocuk açısından faydalı olacağını düşündüğü bir yöntemi seçerek okuma güçlüğünü giderebilecek çalışmalara başlayabilir.

TEKRARLI OKUMA YÖNTEMİNİN OKUMA GÜÇLÜĞÜNÜ GİDERMEDEKİ ÖNEMİ

Tekrarlı okuma yöntemi okuyucunun metni sesli olarak bir yetişkine okuduğu yetişkinin okuyucunun yapmış olduğu hatalara dönüt verdiği ve hedeflenen seviyeye ulaşmaya kadar okumanın tekrar edildiği bir yöntem olarak tanımlanabilir (Therrien, 2004). Okumada güçlük yaşayan bireylerin kelime tanımada zorluk yaşadıkları okuma sırasında vakitlerini kelimeyi tanımak için harcadıkları bunun sonucunda ise akıcı okuyamadıkları ve olduklarını anlayamadıkları ifade edilebilir. Yılmaz (2006) ise yetişkin eşliğinde akıcı okumanın sağlanması için sözcüklerin birkaç defa tekrar edilerek okunması şeklinde ifade etmiştir. Defalarca okunan kelime veya metin okuyan tarafından belli bir zaman sonra çok rahat bir şekilde okunacaktır (Armbruster, Lehr ve Osborn, 2001). Okumada zorluk yaşayan bireylerin sıklıkla başvurduğu bu yöntem okuma faaliyetinin gerçekleştiği sıralarda tanınması zor kelimelerin tanınmasına yardımcı olur (Gevrek, 2018). Okumanın geliştirilmesi için başvurulan bu yöntem okumada zorluk yaşayan bireylerin yanında normal okuyan öğrenciler tarafından da kullanılabilir (Samuels, 1997).

Rashotte ve Torgesen (1985) yapmış oldukları araştırma neticesinde tekrarlı okumanın okumada sorun yaşayan kişilerin doğru bir şekilde okumasına katkı sağladığı ve okuma hızını yarı yarıya arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Sinderal, Monda ve O'Shea (1990), gerçekleştirdikleri çalışma sonucunda tekrarlı okuma yönteminin akıcı şekilde okumanın sağlanmasında gayet faydalı olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Weinstein ve Cooke (1992) yaptıkları çalışmada çocukların okumalarında %62 oranında gelişme olduğu ve okuduklarını anlamada %58 oranında artış sağlandığı sonucuna ulaşmışlardır. Samuels (1997) gerçekleştirmiş olduğu çalışmada tekrarlı okumaların okumada zorluk çeken çocukların okuma hızlarını attırdıklarını ve okuma sırasında yapmış olduğu hataları azalttığı sonucuna varmıştır. Landa ve Barbeta (2009) yaptıkları çalışmada araştırmaya katılanların tekrarlı okumalar ile okumada akıcılık kazanmış olduklarını, okuma esnasında yaptıkları hataları azalttıklarını ve okuduğunu anlama sorularına verdikleri doğru cevap sayısında artış olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Tekrarlı Okuma Yönteminin Uygulama Aşamaları

- 1.Yetişkin eşliğinde okuma güçlüğü yaşayan kişi metin içinde yer alan kelimeleri yetişkinin ona okumasının ardından kelimelere bakarak tekrarlı olarak üç defa okur.

- 2.Kelime üç defa tekrar edildikten sonra bir sonraki kelimeye geçilir.
- 3.Metnin sonuna kadar bu şekilde okumaya devam edilir.
- 4.Metnin yukarıdaki şekilde okunması tamamlandıktan sonra okuyucudan metni sesli olarak okuması istenir.
- 5.Sesli okuma yapılırken okuyucunun yaptığı hatalar hemen düzeltilir.
- 6.Metnin okuyucu tarafından tamamı okunduktan sonra yetişkinin metin ile alakalı önceden hazırladığı okuduğunu anlama soruları okuyucuya sorulur.

Tekrarlı okuma yöntemi okumada güçlük yaşayan öğrenciler için uygun ve bir o kadar da önemli bir uygulama olarak ifade edilebilir. Çünkü okumada zorlanan öğrenciler için doğru okuyabilme ve okuduğunu anlayabilme temel hedeftir. Bu hedefe ulaşmak için öğrenci ihtiyaçları ön plana alınmaktadır (Brutten, Richardson ve Mangel, 1973). Tekrarlı okuma yönteminin okumaya karşı olumlu tutum geliştirmede etkili bir yöntem olduğu söylenebilir. Uygulanması sırasında üzerinde durulması gereken yerler ise okuma faaliyetine kısa ve basit metinler ile başlanması, okuyucunun gelişiminin takip edilmesi ve okuyucuya gelişimi ile alakalı bilgilendirmeler yapılması olarak söylenebilir (Akyol, 2006). Çocuklara verilen metinlerin zorluk düzeyleri ise zamanla arttırılmalı, öğrenci istemediği ve sıkıldığı zaman yönteme ara verilmeli ve aile desteği alınmalıdır. Aile desteği konusunda öğretmen ailelere yöntemi anlatmalıdır (Yılmaz, 2019).

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Eğitim sistemi içerisinde okuma güçlüğü problemi ile uğraşan birçok öğrencinin var olduğu tahmin edilmektedir. Bu öğrenciler okumayı öğrenmekte zorluk yaşamaktadırlar. Okumayı öğrenseler bile bu faaliyeti istenilen şekilde yerine getirmekte, akıcı okumada, okuduğunu anlamada sorunlar yaşamakta ve okuma esnasında birçok hata gerçekleştirmektedirler. Okumada zorluk yaşayan bu öğrenciler bu becerileri yerine getiremedikleri zaman kendilerini çaresiz ve kötü hissetmekte ve çevresi tarafından alay konusu olabilmektedirler. Çocukların derslerine giren öğretmenler ve çocukların aileleri ise çocukların bu durumu karşısında ne yapacaklarını tam olarak bilememektedirler. Belli bir süre sonra ise aileler ve öğretmenler bu duruma alışmakta ve bu durumu çaresizce kabul ederek çocuklarını yeteri kadar çalışmamakla, dersleriyle ilgilenmemekle veya tembellikle suçlamakta bu durumla çocuğu karşı karşıya ve yalnız bırakmaktadırlar. Yapılan araştırmalarda ise çeşitli yöntemlerin işe konulmasıyla okuma güçlüğü probleminin tedavi edilebileceği belirtilmektedir. Bu yöntemlerden biri olan tekrarlı okuma yöntemi ile çalışan Yılmaz (2006), gerçekleştirmiş olduğu çalışmada ilköğretim öğrencilerinin okuma sırasında 7 farklı okuma hatası yaptıklarını belirlemiştir. Araştırma sonucunda ise tekrarlı okuma yönteminin öğrencilerin okuma hatalarını azaltıp okuma hızlarını arttırdığını, okuduğunu anlama ve akıcı okuma becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşmıştır. Savaiano ve Hatton (2013) yaptıkları çalışmada tekrarlı okuma yönteminin görmede zorluk yaşayan çocukları üstünde pratik bir etkisi olduğu sonucuna varmışlardır. Dowhower (1987) tamamladığı çalışmada tekrarlı okumanın okumayı geliştirdiği, okuma sırasında yapılan yanlışları azalttığı, okuduğunu anlama becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşmıştır. Özellikle ilköğretim kademesinde öğretmenlerimiz bu yöntemi işe koyarak çocuklarda var olan bu problemin çözümüne katkı sağlayarak çocukların istenilen düzeyde okuma faaliyetini gerçekleştirmelerine, akıcı okumalarına, okuma sırasında gerçekleştirdikleri okuma hatalarını azaltmalarına ve okuduklarını anlamalarına yardımcı olabilirler.

Araştırmadan elde edilen sonuçlardan elde edilen bilgiler ışığında şu önerilerde bulunulabilir:

- 1.Öğretmenlere okuma güçlüğü tedavisi için yöntemlerden biri olan tekrarlı okuma yöntemine ilişkin uzmanlar tarafından eğitim verilebilir.
- 2.Yüksek Öğretim Kurumu, Eğitim Fakültesi Temel Eğitim öğrencilerine okuma güçlüğü tedavisi için ders ekleyebilir.
- 3.Öğretmenler tarafından ailelere eğitici ve bilgilendirici faaliyetle düzenlenebilir
4. Okuma güçlüğü yaşayan öğrencilere MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) özel bir program hazırlayabilir.

KAYNAKÇA

Akyol, H. (2005). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Akyol, H. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.

Akyol, H. (2010). Okuma bozukluğu olan bir öğrencinin okuma ve yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik bir durum çalışması. *Education Sciences*, 5(4),1690-1700. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsaedu/issue/19822/212236>

- Aktaş, E. & Çankal, A. O. (2019). Akıcı okuma stratejilerinin 4. sınıf Türkçe derslerinde okuduğunu anlama becerisine ve okuma motivasyonuna etkisi/The effect of reading fluency strategies reading comprehension skills and reading motivation in the 4th grade Turkish lessons. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken/Journal of World of Turks*, 11(1),85-114.
- Anderson, R. Hiebert, E., Scott, J. & Wilkinson, I. (1985). *Becoming a nation or readers:The report of the commssion on reading*. Washinton, DC: National Institte of Education.
- Aytaş, G. (2005). Okuma eğitimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4),461-470. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/tebd/issue/26122/275180>
- Armbruster, B. B., Lehr, F. & Osborn, J. (2001). The research building blocks for teaching children to read put reading first. The Partnership for Reading.
- Bilge, H. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin akıcı okuma becerilerinin çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Brutten, S., Richarson, S. & Mangel, C. (1973). *Something's wrong with my child*. New York: Harcourt Brace and Jovanovitch Inc.
- Clark, N. M. (2007). *Investigating the relationship of in-class tutoring using focused reading strategies and the reading comprehension of struggling readers* (Unpublished doctoral dissertation), Capella University, Capella.
- Doğan, Ö. (2022). *Yankılayıcı okuma yönteminin akıcı okuma becerisine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi), Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Doğan, B. (2013). Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin okuma güçlüğüne ilişkin bilgileri ve okuma güçlüğü olan öğrencileri belirleyebilme düzeyleri. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1 (1),20-33.
- Dowhower, S. L. (1987). Effects of repeated reading on second grade transitional readers fluency and comprehension. *Reading Research Quarterly*, 22, 389-406
- Gevrek, İ. (2018). *Hafif düzeyde zihinsel engelli öğrencilerin okuma ve anlama becerilerinin tekrarlı ve renkli metinlerle okuma yöntemiyle geliştirilmesi: Bir eylem araştırması* (Yüksek Lisans Tezi), Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Güneş, F. (1997). *Okuma yazma öğretimi ve beyin teknolojisi*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Joshi, M., Dahlgren, M. & Gooden, R. B. (2002). Teaching reading in an inner city school through a multisensory teaching approach. *Annals Of Dyslexsia*, (52), 229-242.
- Özbay, M. (2009). *Türkçe özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özdoğan, B. (1997). *Çocuk ve oyun*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özsoy, Y., Özyürek, M. & Eripek, S. (1998). *Özel eğitime muhtaç çocuklar özel eğitime giriş*. Ankara: Kartepe Yayınları.
- Kayalan, M. (2002). *Etkili ve hızlı okuma sanatı*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Landa, K. & Barbeta, P. (2009). The effects of repeated readings on reading abilities of english language learners with specific learning disabilities, Plakhotnik, M. S., Nielsen, S. M. and Pane, D. M. (Ed.), *Proceedingsoft the eighth annual college of education & GSN research conference* (s. 69-79), Florida International University, Miami.
- Rasinski, T. V. & Hoffman, J. V. (2003). Theory and research into practice oral reading in the school literacy curriculum. *Reanding Research Quarterly*, 38, 510-522
- Rashotte, C. A. & Torgesen, J. K. (1985). Repeated readings and reading fluency in learning disabled children. *Reading Research Quarterly*, 20, 180-188.
- Razon, N. (1982). Okuma güçlükleri. *Eğitim ve Bilim*, 39, 19-29
- Salvia, J. & Ysseldyke, J. E. (1978). *Assesment in special and remedial education*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Samuels, S. J. (1997). The method of repeated readins. *The Reading Teacher*, 50,376-381.

- Savaiano M. E., Hatton, D. D. (2013). Using repeated reading to improve reading speed and comprehension in students with visual impairments. *Journal of Visual Impairment & Blindness, Mart-Nisan*, 93-106.
- Sinderal, P. T., Monda, L. E. & O'Shea, L. J. (1990). Effects of repeated readings on instruction and mastery level readers. *Journal of Educational Research*, 83, 220-226.
- Şahin, S. & Akoğlu, G. (2011). Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitim, Baykoç, N. (Ed.), *Öğrenme Güçlükleri Olan Çocuklar ve Eğitimleri* içinde, (s. 253-270), Eğiten Kitap, Ankara.
- Therrien, W. J. (2004). Fluency and comprehension gains as a result of repeated reading. *A Metaanalysis. Remedial and Special Education*, 25(4), 252-261.
- Weinstein, G. and Cooke. N. L. (1992). The effects of two repeated reading interventions on generalization of fluency. *Learning Disability Quarterly*, (15), 21-28.
- Yılmaz, M. (2006). *İlköğretim 3. sınıf öğrencilerinin sesli okuma hatalarını düzeltmede ve okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede tekrarlı okuma yönteminin etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, M. (2021). Okuma eğitimi, Yılmaz, M. (Ed.), *Yeni gelişmeler ışığında Türkçe öğretimi* içinde, (s. 81-112), Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Yılmaz, M. (2019). *Okuma güçlüğü ve tedavisi*. Ankara: Gece Akademi Yayınları.
- Yurdakul, İ. H. (2014). *İlkokullarda okuma güçlüğünde yaşanan sorunlar ile eğitim uygulamalarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi), Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.